

SØVÆRNETS OPERATIVE KOMMANDO

BEREDSKABSPLAN FOR DET STATSLIGE DANSKE BEREDSKAB TIL BEKÆMPELSE AF FORURENING AF HAVET MED OLIE OG ANDRE SKADELIGE STOFFER

HOVEDPLAN (DEL I)

September 2010

Postadresse
Postboks 1483
8220 Brabrand

Besøgsadresse
Sødalsparken 20
8220 Brabrand

Telefon
89 43 30 99
Gennemvalg: 89 43 34 05

Telefax
89 43 31 71

Internet
sok@mil.dk
Forsvaret.dk/sok

FORORD

Det danske beredskab til bekæmpelse af olieforurening af havet blev oprettet i 1970 med det daværende Handelsministerium som ansvarlig myndighed og Søværnets Operative Kommando som koordinerende myndighed. Ved oprettelsen af Ministeriet for Forureningsbekæmpelse i 1971 blev de under Handelsministeriet henhørende opgaver og beføjelser angående dette beredskab, overført til dette nye ministerium og udøvelsen af administrationen af beredskabsordningen blev henlagt til Miljøstyrelsen efter dennes styrelses oprettelse i 1972. I midten af halvfjerdserne blev beredskabet udvidet til også at omfatte bekæmpelse af andre skadelige stoffer end olie. Den 1. januar 2000 blev ressortansvaret for udøvende tiltag på havmiljøområdet overført fra det daværende Miljø- og Energiministerium til Forsvarsministeriet. Ressortoverførslen skete i forlængelse af tidligere overførsler af driftsansvaret på dette område.

Beredskabets målsætning blev oprindeligt fastlagt i midten af halvfjerdserne og den tilhørende materielopbygning blev tilendebragt i begyndelsen af firserne. Målsætningen har siden da været genstand for en løbende vurdering med en tilsvarende justering af de for opfyldelse af målsætningen nødvendige midler og ressourcer.

Denne beredskabsplan erstatter Miljøstyrelsens beredskabsplan fra september 1993 for bekæmpelse af olieforurening på havet, samt Miljøstyrelsens beredskabsplan for bekæmpelse af forurening af havet med andre skadelige stoffer end olie af juni 1985.

Forslag til tilføjelser og ændringer anmodes tilsendt Søværnets Operative Kommando jf. kapitel 11.

INDHOLD

Forside

Autorisation

Rettelsesblad

Fordelingsliste

Kapitel 1 Indledning

Kapitel 2 Målsætning for det statslige danske beredskab til bekæmpelse af forurening af havet med olie og andre skadelige stoffer

Kapitel 3 Det nationale lovmæssige grundlag for beredskabet

Kapitel 4 Ansvarsområder, ansvarsfordeling og kommandostrukturer

Kapitel 5 Definition af farvandsområder og internationale regler vedrørende gennemfartsret og jurisdiktionskompetence

Kapitel 6 Internationale regler for forebyggelse af forurening af havet med olie og andre skadelige stoffer

Kapitel 7 Internationale samarbejdsaftaler til bekæmpelse af forurening af havet med olie og andre skadelige stoffer

Kapitel 8 Bekæmpelsesstrategi og -taktik

Kapitel 9 Indberetningspligt, alarmering og taktiske støttefunktioner

Kapitel 10 Uheld i forbindelse med offshore kulbrintevirksomhed

Kapitel 11 Rettelser til beredskabsplanen

Kapitel 12 Forkortelser

FORDELINGSLISTE

HOLDERE

Energistyrelsen
Miljøstyrelsen
By- og landskabsstyrelsen
Skov- og Naturstyrelsen

Forsvarsministeriet
Forsvarskommandoen
Søværnets Operative Kommando
Grønlands Kommando
Færøernes Kommando
Forsvarets Materieltjeneste
Forsvarets Materieltjeneste Miljølager
Flyvertaktisk Kommando

1. Eskadre
2. Eskadre
Kattegats Marinedistrikt
Bornholms Marinedistrikt
OPLOG Frederikshavn
OPLOG Korsør
Marinestation København

ABSALON
ESBERN SNARE

GUNNAR SEIDENFADEN
GUNNAR THORSON
MARIE MILJØ
METTE MILJØ

SLEIPNER

DIANA
FREJA
HAVFRUEN
ROTA
NYMFEN
NAJADEN

ALSIN
ARVAK

THETIS
TRITON
VÆDDEREN
HVIDBJØRNEN

KNUD RASMUSSEN
EJNAR MIKKELSEN
TULUGAQ

Eskadrille 721
Eskadrille 722
Hjemmeværnskommandoen
Marinehjemmeværnsdistrikt Øst
Marinehjemmeværnsdistrikt Vest
Bornholms Hjemmeværn

Beredskabsstyrelsen
Beredskabsstyrelsen Bornholm
Beredskabsstyrelsen Midtjylland
Beredskabsstyrelsen Nordjylland
Beredskabsstyrelsen Sjælland
Beredskabsstyrelsen Sydjylland

Rigspolitiets Rejsehold, Afd. A
Rigspolitiet, Politiafdelingen, Ordenspolitiet

Beredskabsstyrelsens Specialskole Tinglev
Beredskabsstyrelsens Højskole Snekkersten
Søværnets Officersskole
Søværnets Specialskole, Taktikkursus
Søværnets Specialskole, Havarikursus
Marinehjemmeværnsskolen, Slipshavn

Farvandsvæsenet
Fiskeridirektoratet
Bornholms Regionskommune
Kommunernes Landsforening
Søfartsstyrelsen

Danmarks Miljøundersøgelser
Kommunekemi A/S
Gunnar Lund Olieservice A/S

Frederikshavn Kommune
Brønderslev-Dronninglund Kommune
Aalborg Kommune
Mariager Fjord Kommune
Randers Kommune
Norddjurs Kommune
Syddjurs Kommune
Aarhus Kommune
Odder Kommune
Horsens Kommune
Hedensted Kommune
Vejle Kommune

Fredericia Kommune
Kolding Kommune
Haderslev Kommune
Aabenrå Kommune
Sønderborg Kommune
Tønder Kommune
Fanø Kommune
Esbjerg Kommune
Varde Kommune
Ringkøbing-Skjern Kommune
Holstebro Kommune
Lemvig Kommune
Thisted Kommune
Jammerbugt Kommune
Hjørring Kommune
Vesthimmerlands Kommune
Viborg Kommune
Skive Kommune
Struer Kommune
Morsø Kommune
Læsø Kommune
Samsø Kommune
Middelfart Kommune
Nordfyns Kommune
Odense Kommune
Kerteminde Kommune
Nyborg Kommune
Svendborg Kommune
Faaborg-Midtfyn Kommune
Assens Kommune
Ærø Kommune
Langeland Kommune
Lolland Kommune
Frederiksværk-Hundested Kommune
Gribskov Kommune
Helsingør Kommune
Fredensborg Kommune
Hørsholm Kommune
Rudersdal Kommune
Lyngby-Taarbæk Kommune
Gentofte Kommune
Københavns Kommune
Tårnby Kommune
Dragør Kommune
Hvidovre Kommune
Brøndby Kommune
Vallensbæk Kommune
Ishøj Kommune
Greve Kommune
Solrød Kommune

Køge Kommune
Stevns Kommune
Faxe Kommune
Næstved Kommune
Vordingborg Kommune
Slagelse Kommune
Kalundborg Kommune
Odsherred Kommune
Holbæk Kommune
Lejre Kommune
Frederikssund Kommune
Roskilde Kommune
Guldborgsund Kommune
Bornholms Regionskommune

INDLEDNING

1.1 Den foreliggende beredskabsplan, der er udarbejdet indenfor rammerne af gældende love og bestemmelser, godkendes hermed til brug i Søværnet og skal tjene som vejledning for Søværnets Operative Kommando, samt for øvrige myndigheder og indsatsenheder, der eventuelt skal indsættes i tilfælde af indtrufne forureninger af havet med olie og andre skadelige stoffer.

1.2 Hovedformålet med beredskabsplanen er at etablere rammen for iværksættelse af en hurtig og effektiv bekæmpelsesindsats indenfor eget ansvars- og interesseområde, samt at understøtte et eventuelt internationalt indsatsarbejde i Østersøen og Nordsøen. Endelig indgår rammerne for en beredskabsindsats i farvandene omkring Færøerne og Grønland i planen.

1.3 Beredskabsplanen består af en Hovedplan (Del I) og af en Beredskabsmanual (Del II).

1.4 Hovedplanen, der primært er af administrativ karakter består af en række kapitler, der beskriver beredskabets målsætning, organisation og ansvarsområder, alt baseret på det gældende lovgrundlag m.v.. Herudover beskrives de etablerede operative tiltag, vedtagne bekæmpelsesstrategier og beredskabets kapacitet blandt andet på baggrund af en sammenfattende risikovurdering. En kortfattet beskrivelse af folkeretlige regler, internationale regler vedr. forebyggelse af spild på havet, samt internationale samarbejdsaftaler vedr. bekæmpelse af forurening af havet indgår også som en del af Hovedplanen. Endelig fastlægges procedurer og ansvar for ajourføring af beredskabsplanen.

1.5 Beredskabsplanens Del II, Beredskabsmanualen, der er af operativ karakter, består af en række kapitler indeholdende detailbestemmelser af administrativ, operativ, teknisk og juridisk karakter, der kan tjene som en praktisk opslagsbog for alle involverede i en akut bekæmpelsesaktion af større eller mindre omfang. Del II indeholder ikke specifikke vejledninger for brug af det til rådighed værende materiel, og der henvises i denne forbindelse til andre relevante søværnspublikationer og bestemmelser.

MÅLSÆTNING FOR DET STATSLIGE DANSKE BEREDSKAB TIL BEKÆMPELSE AF FORURENING AF HAVET MED OLIE OG ANDRE SKADELIGE STOFFER

2.1 Den nationale målsætning

Målsætningen for det statslige danske beredskab til bekæmpelse af forurening af havet med olie og andre skadelige stoffer er:

2.1.2 For olie: at udbygge/vedligeholde bekæmpelsesmateriellet til et effektivitetsniveau, hvor det nationale beredskab, ved gunstige vejrforhold og farvandsområdernes forskellige karakteristika taget i betragtning, vil kunne imødegå olieudslip op til 5000 tons¹ i danske og tilstødende farvande samt farvandet ved Grønland med en rimelig mulighed for i væsentlig grad at begrænse skaderne på det omgivende miljø, og med en rimelig mulighed for i væsentlig grad at nedbringe de omkostninger, der måtte blive nødvendige for at bringe miljøet tilbage til sin oprindelige tilstand.

2.1.2 For andre skadelige stoffer end olie:

- at være i stand til at kunne beskytte eget indsatspersonel.
- at være i stand til – under gunstige vejrforhold - at kunne foretage bekæmpelse af mindre kemikalieforureninger, som forbliver synlige på en havoverflade (det vil sige optræder som en olieforurening) samt være i stand til at kunne foretage bjergning af drivende tromler, beholdere eller lignende indeholdende ukendte og/eller skadelige stoffer.
- at være i stand til at kunne foretage sporing af de mest almindelige forekommende kemikalier samt være i stand til at foretage rapportering om forureningens udbredelse, for herigennem at kunne alarmere myndighederne i truede kystområder samt skibstrafik mv. i truede vandområder

2.1.3 For olie og andre skadelige stoffer:

- At overvåge danske og tilstødende farvande – primært med anvendelse af fly – med henblik på en selvstændig dansk jurisdiktionshåndhævelse af Havmiljøloven samt for en optimal udnyttelse af den miljøjurisdiktion som etableringen af den eksklusive økonomiske zone (EEZ) omkring Danmark har skabt grundlag for.
- Bekæmpelsesenhederne og udstyret skal kunne anvendes ved internationale regionale Tier 2 og 3 forureninger².
Foruden de ovennævnte regionsaftaler skal anmodninger fra andre lande vedr. assistance til bekæmpelse af havforureninger i videst muligt omfang imødekommes.

¹ HELCOM Rekommandation 31/1

² Jf. Københavns Aftalen Region Vest, Københavns Aftalen Region Syd, SWEDENGER, DENGER, DENGERNETH.

2.2 Internationale forpligtelser

Den nationale målsætning for beredskabet er formuleret på baggrund af en vurdering af truslen for forurening af danske og tilstødende farvande med olie og andre skadelige stoffer. Herudover har en række særlige internationale henstillinger, som Danmark gennem internationale konventioner og aftaler - herunder navnlig HELCOM 92 og Københavns Erklæringen af september 2001 - har forpligtiget sig til at gennemføre, dannet grundlag for udformning af målsætningen for det danske beredskab.

I Helcom Rekommandation 31/1 "Development of national ability to respond to spillages of oil and other harmful substances" anbefaler kommissionen således, at nationerne etablerer nationale beredskabsplaner med det formål at:

- Den første bekæmpelsesenhed (response unit) skal være i stand til at afgå senest 2 timer efter udkald.
- De første enheder skal kunne være i forureningsområdet inden for 6 timer efter afgang for at begynde bekæmpelsen.
- Der skal indenfor 12 timer være sikret en godt organiseret, tilstrækkelig og betydelig bekæmpelse af forureningen.
- Ved større forureninger at kunne kontrollere forureningen inden for normalt ikke mere end 2 dages mekanisk forureningsbekæmpelse til søs.
- Nationen skal være i stand til at tage/udvikle passende forholdsregler over for andre skadelige stoffer, og herunder kunne bjærge flydende kemiske stoffer (floaters) ved anvendelse af mekaniske opsamlingsmidler.

Ligeledes anbefaler Baltic Sea Action Plan (BSAP) under rekommandationen vedrørende "Strengthening of Sub- Regional cooperation in the response field" bl.a., at de nationale beredskaber, ved gunstige vejrconditioner og farvandsområdernes forskellige karakteristika taget i betragtning, skal kunne imødegå olieudslip fra 1.000 tons op til 5.000 tons indenfor 3 dage. Samtidig betoner HELCOM behovet for subregionale koordinerende samarbejde i forbindelse med olieforureninger større end 5.000 tons.

DET NATIONALE LOVMÆSSIGE GRUNDLAG FOR BEREDSKABET

3.1 Havmiljøloven

Lov nr. 476 af 30. juni 1993 om beskyttelse af havmiljøet (Havmiljøloven) med senere ændringer, udgør sammen med Lov nr. 900 af 16. december 1998 om sikkerhed til søs – der administreres af Søfartsstyrelsen - det lovmæssige grundlag for indsatsen for at beskytte havmiljøet mod forurening m.v.

Havmiljøloven indeholder således bestemmelser og regler, der skal medvirke til at forebygge og begrænse forurening af miljøet, herunder navnlig havmiljøet samt sikre oprettholdelsen af et beredskab til indsats mod forurening på havet, på kyster og i havne. (Lovens kapitel 11).

I henhold til lovens § 2 omfatter loven skibe, luftfartøjer og platforme herunder vindmøller, som er indregistreret i Danmark, uanset hvor de befinder sig.

På dansk søterritorium alle udenlandske skibe, luftfartøjer og platforme herunder vindmøller, der befinder på/over det danske søterritorium.

I dansk eksklusiv økonomisk zone (EEZ) alle udenlandske skibe, i det omfang det er foreneligt med international ret.

På dansk kontinentalsokkelområde, udenlandske platforme, herunder vindmølleparker.

Udenfor dansk EEZ alle udenlandske skibe, i det omfang det er foreneligt med international ret.

Loven omfatter ikke orlogsskibe og andre skibe, der ejes eller benyttes af en stat, så længe skibet udelukkende benyttes i ikke-kommerciel statstjeneste. Skibe, der udelukkende benyttes til fritidsformål, er kun omfattet af dele af loven.

I henhold til lovens § 34 forestår Forsvarsministeren i samarbejde med Forsvaret, redningsberedskabet og andre myndigheder, som ministeren bemyndiger dertil, bekæmpelse af olie- og kemikaliefurening af havet og de kystnære dele af søterritoriet.

I henhold til havmiljølovens § 35 forestås sanering af kyststrækninger og bekæmpelse af forurening i havne af kommunalbestyrelsen.

I henhold til havmiljølovens § 35 stk. 6 kan Forsvarsministeren i tilfælde af særlige alvorlige og omfattende forureninger bestemme, at sanering af kyststrækninger og bekæmpelsen af en forurening i havne ledes af Forsvarsministeren eller andre myndigheder, som ministeren bemyndiger hertil.

Havmiljøloven er siden 1993 løbende blevet ændret, og der henvises i denne forbindelse til Retsinformation, www.retsinformation.dk, for oplysninger om lovens oprindelige tekst med efterfølgende ændringer.

Ved lov nr. 316 05/05/ 2000 om ændring af lov om beskyttelse af havmiljøet, er der således i § 63a givet bemyndigelse til søværnets enheder til at udstede administrative bøder ved konstaterede olieudslip. Udstedelse af administrative bøder sker inden for normal arbejdstid i Juridisk Element i Ledelsessekretariatet i SOK og uden for normal arbejdstid ved SCE vagten. Nærmere retningslinjer for Forsvarets udstedelse af administrative bøder

– herunder beskrivelse af SCE vagtens opgaver - er endvidere optaget i Beredskabsmanualens Kapitel 13 og 14.

3.2 Kgl. Resolution om overførelse af ressortansvaret

Det danske beredskab til bekæmpelse af forurening af havet med olie og andre skadelige stoffer har oprindeligt henhørt under Miljø- og Energiministeren, som delegerede de med beredskabet forbundne opgaver til Miljøstyrelsen.

Bekæmpelse af olie- og kemikalieforurening af havet og de kystnære dele af søterritoriet, herunder bugter og fjorde og bredninger blev herefter varetaget af Miljøstyrelsen i samarbejde med Forsvaret, Redningsberedskabet og andre myndigheder, som Miljø- og Energiministeren havde bemyndiget hertil.

Ved Kgl. Resolution af 11. juni 1999 blev hele ressortansvaret for udøvende tiltag på havmiljøområdet overført fra Miljø- og Energiministeren til Forsvarsministeren med virkning fra 1. januar 2000. Ressortoverførelsen skete i forlængelse af tidligere overførelser af driftsansvar på dette område fra Miljø- og Energiministeriet til Forsvarsministeriet. Forsvaret har således pr. 1. januar 2000 overtaget ansvaret for flyovervågningen, forureningsbekæmpelse til søs, indsamling af bevismateriale og straffe- og erstatningssager efter en olieforurening fra skibe.

3.3 Aftale mellem Miljø- og Energiministeriet og Forsvarsministeriet

En detaljeret beskrivelse af Forsvarets nye beføjelser gældende fra 1. januar 2000 er beskrevet i "Aftale mellem Miljø- og Energiministeriet og Forsvarsministeriet om Forsvarets opgaver og beføjelser på havmiljøområdet som overført fra Miljø- og Energiministeriet af 23 DEC 1999". På baggrund af ovennævnte Kongelige Resolution og aftalen af 23. december 1999 er der af FKO udsendt direktiv vedrørende havmiljø. Direktivet fastlægger Forsvarets opgaver, ansvar og beføjelser i relation til havmiljøet.

Aftalen af 23. december 1999 og FKO direktivet er optaget i Beredskabsmanualens Kapitel 1.

3.4 Bekendtgørelse af 06/11/2000 om henlæggelse af opgaver og beføjelser efter lov om beskyttelse af havmiljøet til Forsvarskommandoen

Bestemmelser om yderligere overførsel af opgaver og beføjelser til FKO gældende fra 1. juli 2000 er anført i denne bekendtgørelse, der er optaget i Beredskabsmanualens Kapitel 1.

3.5. Bekendtgørelse om henlæggelse af visse beføjelser på det maritime område til Søværnets Operative Kommando

Bekendtgørelse nr. 443 af 18. maj 2006 om henlæggelse af visse beføjelser på det maritime området til Søværnets Operative Kommando, er optaget i Beredskabsmanualens Kapitel 1.

ANSVARsomRÅDER, ANSVARsFORDELING OG KOMMANDOSTRUKTURER

4.1. Generelt

I kapitel 3 er redegjort for det lovmæssige grundlag for etablering og drift af det statslige beredskab til bekæmpelse af forurening af havet med olie og andre skadelige stoffer. Ansvar for dette beredskab er af Forsvarsministeren via Forsvarskommandoen delegeret til:

Søværnets Operative Kommando (SOK)
Telefon +45 89 43 30 99

der er kontaktpunkt for alle observationer og meldinger om forurening af havet og af kyststrækninger eller observationer og meldinger om trussel om sådanne forureninger.

Det skal bemærkes, at det i denne beredskabsplan beskrevne beredskab - i princippet kun omfatter forebyggelse – og bekæmpelsesforanstaltninger for forureninger, så længe disse befinder sig på havet, medens ansvaret for oprensning/sanering af strande og andre kyststrækninger, der er blevet forurenede med ilanddrevet olie eller andre skadelige stoffer påhviler de respektive kommuner, jf. pkt. 4.3.3. SOK vil dog også i disse situationer kunne fungere som kontaktpunkt.

4.2. Geografiske ansvarsområder

Ansvarsområdet til søs, udgøres af søterritoriet (indre og ydre territorialfarvand) samt den danske EEZ (Eksklusive Økonomiske Zone). Derudover kan Danmark i henhold til indgrebskonventionen fra 1969 tage visse forholdsregler i relation til forurening på det åbne hav, hvis der er risiko for forurening af danske farvande og kyster.

Udenfor dette primære geografiske ansvarsområde, har den danske stat gennem internationale aftaler m.v. påtaget sig ansvaret for – efter anmodning og i mulig udstrækning – at assistere med tilsvarende tiltag også i farvandsområder, der ligger udenfor det ovenfor beskrevne primære geografiske ansvarsområde, ref. her kapitel 7. De særlige forhold for Færøerne og Grønland er anført under pkt. 4.3.4.

4.3. Ansvarsfordeling for bekæmpelse/sanering

4.3.1 Det åbne hav og de kystnære dele af søterritoriet

Ansvar for bekæmpelse af forurening af havet og de kystnære dele af søterritoriet med olie og andre skadelige stoffer påhviler Forsvarsministeriet, der via FKO har delegeret opgaven til SOK, jf. dog punkt 4.3.3. Bekæmpelsen vil oftest ske i samarbejde med Redningsberedskabet. Også andre myndigheder vil kunne indsættes, ligesom der gennem internationale aftaler er skabt mulighed for indsættelse af udenlandsk personel og materiel til supplerende af det statslige beredskab.

4.3.2 Boreplatforme (olie, gas og vindmøller), undersøiske rørledninger og lignende installationer

Uanset det under pkt. 4.3.1 anførte vedrørende Forsvarsministeriets ansvar for ressortområdet, omfatter dette ikke installationer til havs, som stadigvæk henhører under Miljøministeriets ressort. Ansvar for den umiddelbare bekæmpelse af en forurening fra boreplatforme, vindmøller, undersøiske rørledninger og lignende installationer påhviler herefter koncessionshaverne i samarbejde med Miljøstyrelsen. Udgifterne hertil afholdes af koncessionshaverne. Der henvises i øvrigt til kapitel 10.

4.3.3 Kyster, strande og havne

Ansvar for sanering af kyster og strande samt forureningsbekæmpelse i havne påhviler efter Havmiljølovens § 35, stk. 1, kommunalbestyrelsen. Skillelinjen mellem de kystnære dele af søterritoriet og kyster og strande er i denne forbindelse defineret som normalvandsstandslinien, mens havne omfatter havnenes samlede ansvarsområder. Denne forpligtigelse gælder for såvel private som for kommunale og statslige havne bortset fra havne tilhørende Forsvaret, der selv påtager sig ansvaret for oprensning af havnene ved forurening med olie og andre skadelige stoffer.

En forurening kan imidlertid være så alvorlig og omfattende, at den nødvendige indsats af materiel og ressourcer vil overstige den enkelte kommunes formåen. Endvidere kan en forurening tænkes at omfatte flere kommuner. I en sådan situation er det i henhold til Havmiljølovens § 35 stk. 5 fastsat, at Miljøministeren samordner de kommunale beredskabsplaner efter forhandlinger med de berørte kommuner om et samlet beredskab.

Figur 1 viser den ovenfor under punkterne 4.3.1 til 4.3.3 beskrevne fordeling af ansvar i forbindelse med forurening af havet og kysterne.

Der henvises i øvrigt til Kapitel 2 i Beredskabsmanualen vedrørende opgaver som koordinerende indsatsleder i henholdsvis SOK regi og kommunalt regi.

4.3.4 Det Rigsfælles Miljøberedskab (Færøerne og Grønland)

4.3.4.1 Færøerne.

For Færøerne er Havmiljøloven sat i kraft ved Kongelig anordning nr. 646 af 12. august 1999. Anordningen pålægger Færøernes Landsstyre at forestå bekæmpelse af olie- eller kemikalieforurening af det færøske sø- og fiskeriterritorium samt sanering af forurenede kyststrækninger.

Chefen for Færøernes Kommando (CH FRK) repræsenterer Forsvaret over for Færøernes Landsstyre i havmiljømæssige spørgsmål. Færøsk anmodning om assistance fremsættes via CH FRK til SOK, som herefter koordinerer med Flyvertaktisk Kommando (FTK) og underretter FKO. FTK planlægger og foranlediger anmodninger realiseret, evt. under anvendelse af ekstern transportmyndighed.

Færøerne er i forbindelse med bekæmpelse af olieforurening af havet dækket af den reviderede Københavnsaftale af 29. marts 1993, "Aftale mellem Danmark herunder Grønland

og Færøerne, Finland, Island, Norge og Sverige om samarbejde vedrørende bekæmpelse af forurening af havet med olie eller andre skadelige stoffer", jf. kapitel 7.

4.3.4.2 Grønland.

4.3.4.2.1 Området fra basislinjerne ud til 3 sømil.

Jf. Kgl. Anordning nr. 1035 af 22. oktober 2004, "Anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om beskyttelse af havmiljøet" samt "Grønlands Hjemmestyres beredskabsplan vedrørende operationel indsats til bekæmpelse af olieforurening i grønlandske havne og kystnære områder" af maj 1993 har Grønlands Selvstyre ansvaret for forureningsbekæmpelse fra basislinjerne ud til 3 sømil fra kysten. Chefen for Grønlands Kommando (CH GLK) varetager Forsvarets havmiljømæssige interesser i forhold til Grønlands Selvstyre.

4.3.4.2.2 Området fra 3 sømil og ud til 200 sømil

Ansvaret for bekæmpelse af forurening med olie eller andre skadelige stoffer i de grønlandske farvande uden for tre sømil af basislinjen til 200 sømil af basislinjen, henholdsvis skillelinien Grønland/Canada og Grønland/Island, påhviler CH GLK i medfør af Kgl. Anordning nr. 1035 af 22. oktober 2004.

Overførelse af materiel fra Danmark til Grønland vil først og fremmest blive søgt gennemført som luftfragt. Grønlandsk anmodning om assistance fremsættes via CH GLK til SOK, som underretter FKO og herefter koordinerer det videre fornødne med FTK. FTK vil for sit vedkommende planlægge og foranledige anmodninger realiseret, evt. under anvendelse af ekstern transportmyndighed. Grønland er i forbindelse med bekæmpelse af olieforurening af havet ligeledes dækket af den reviderede Københavnsaftale af 29. marts 1993, "Aftale mellem Danmark herunder Grønland og Færøerne, Finland, Island, Norge og Sverige om samarbejde vedrørende bekæmpelse af forurening af havet med olie eller andre skadelige stoffer", samt en beredskabsordning med Canada om gensidig assistance i forbindelse med bekæmpelse af forurening af havet mellem Grønland og Canada. (CAN-DEN, jf. kapitel 7).

Det ledelses- og koordineringsmæssige ansvar i dette område påhviler CH GLK.

4.4 Kommandostrukturer

Som det fremgår af den ovenfor under pkt. 4.3 beskrevne ansvarsfordeling er ledelsesansvaret for forskellige faser af en samlet bekæmpelses- og saneringsindsats pålagt forskellige myndigheder. Dette medfører, at der i den samlede indsats opereres med forskellige uafhængige linjer for udøvelse af kommando og kontrol (kommandolinjer), dels en kommandolinje for indsatsstyrkerne, der varetager bekæmpelsen på det åbne hav og den kystnære del af søterritoriet, og dels en kommandolinje, der varetager oprensning og saneringsarbejde på truede eller forurenede kyststrækninger. Disse to indsatsydelse kan i visse tilfælde forløbe adskilt i tid og sted, men kan også indgå i én samlet operation. I sådanne tilfælde, er det påkrævet, at der etableres udstrakt informationsudveksling og koordinations mellem de to kommandolinjer, således at eventuelle udestående kompetenceproblemer i den konkrete situation afklares allerede i den indledende fase af operationen. Men også indenfor de nævnte kommandolinjer, vil der ofte være særskilte myndighedskommandolinjer, og også her kan det blive påkrævet med en tilsvarende løbende informations-

udveksling og koordination af de med operationen forbundne tiltag for at kunne gennemføre indsatsydelserne med et optimalt resultat.

De ovenfor beskrevne kommando- og koordinationsstrukturer i forbindelse med en forurening af havet og kysterne er skitseret i figur 2.

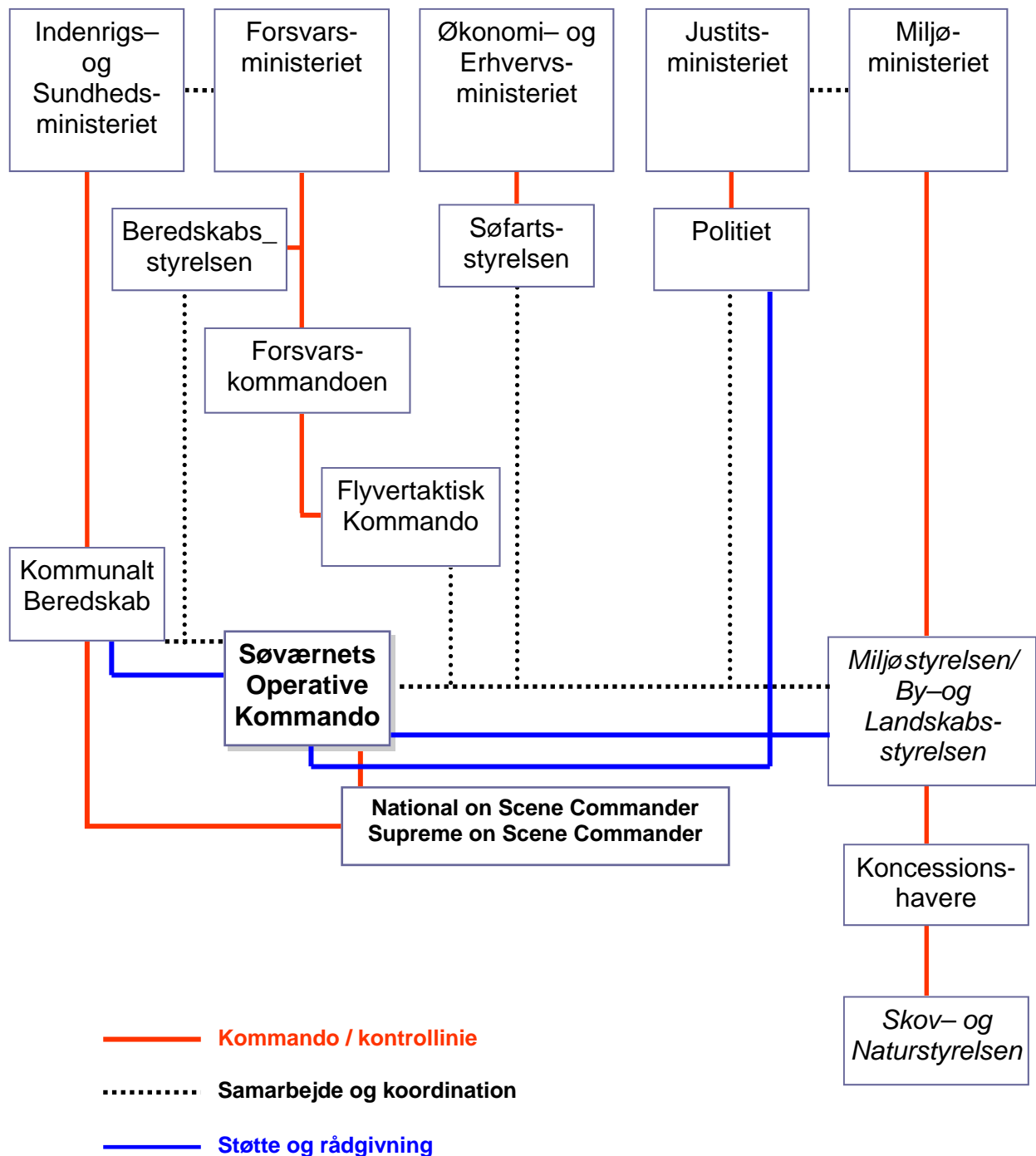
Figur 3 viser SOK organisationsdiagram for Operativ Kommando og Kontrol for forureningsbekæmpelse til søs.

Figur 4 viser SOK operationelle relationer til det civile beredskab vedrørende forureningsbekæmpelse. Den koordinerede ledelse kan varetages af forskellige myndigheder, men normalt er det politiet, som varetager denne opgave fra hovedpolitistationen i den politikreds som er truet af en forurening. I staben indgår der normalt repræsentanter fra staten (Søværnet, Det Statslige Beredskab og Skov- og Naturstyrelsen) og den/de kommuner som er truet af forureningen.

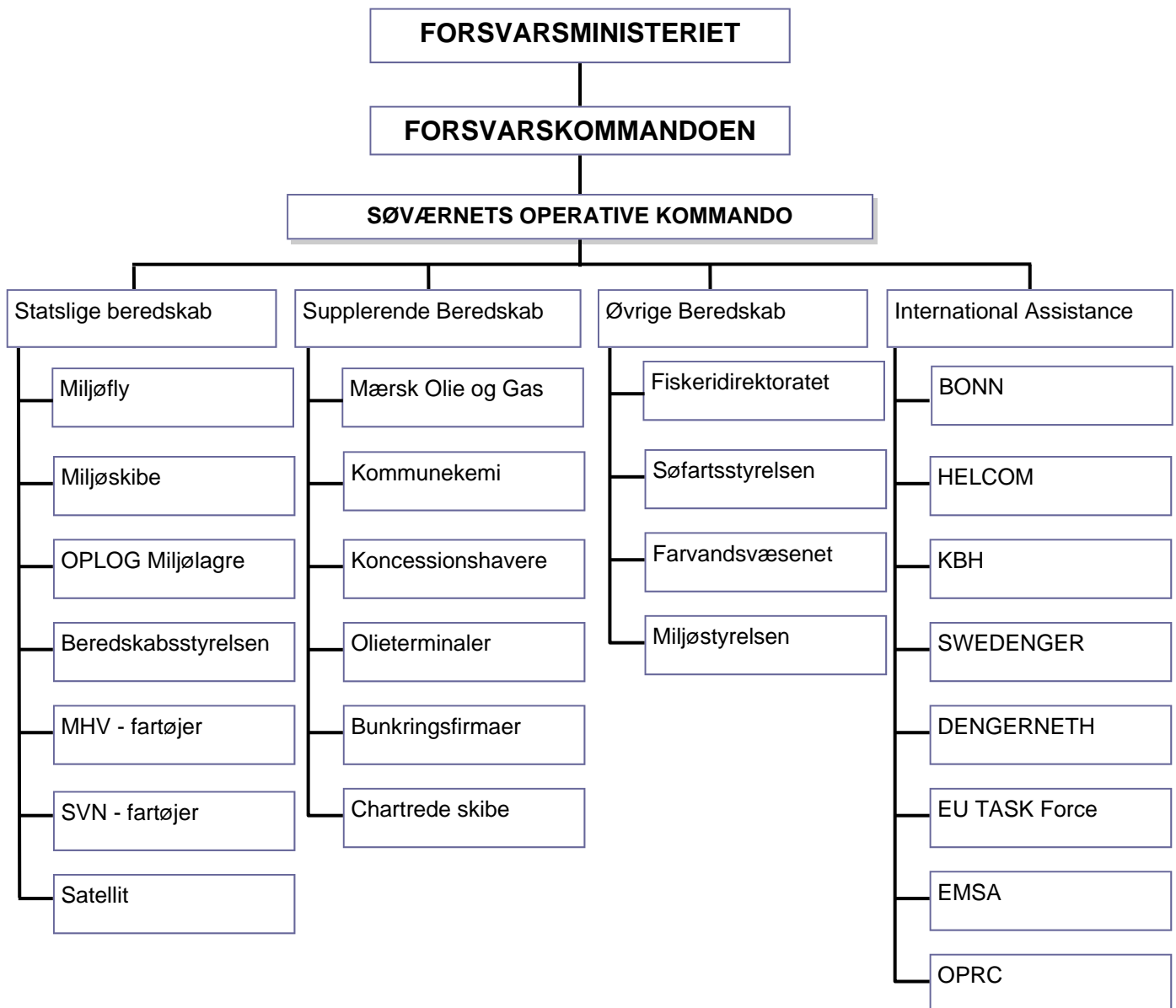
Figur 1 – Ansvarsfordeling

Figur 2: Kommandostruktur ved maritime forureninger

Figur 3 - SOK organisationsdiagram for løsning af havmiljøopgaven

DEFINITION AF FARVANDSOMRÅDER OG INTERNATIONALE REGLER VEDRØRENDE GENNEMFARTSRET OG JURISDIKTIONSKOMPETENCE

5.1 Generel beskrivelse

De overordnede regler for havenes retsorden findes i folkeretten og nærmere bestemt i havretten. Havrettens retskilder findes dels i traktater, dels i sædvaneretten (den ret som ikke er nedfældet i retsregler, men som efterleves i praksis). De vigtigste multilaterale traktater er:

- Konventionen af 29. april 1958 om det ydre territorialfarvand og den tilstødende zone.
- Konventionen af 29. april 1958 om Den kontinentale Sokkel.
- Konventionen af 29. april 1958 om det åbne hav.
- Konventionen af 29. april 1958 om fiskeri og bevarelse af det åbne havs ressourcer.
- De Forenede Nationers Havretskonvention af 1982, United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS).

Danmark har ratificeret alle 5 konventioner. Efterfølgende gennemgang er baseret på, hvad der anses som gældende folkeret. I det følgende gives en sammenfattende definition på begrebet havområder. For yderligere detaljer, samt definitioner på "fartøjstyper", "andre definitioner" (herunder begrebet uskadelig passage), samt sammenfattende beskrivelse af adgangs/passageret og jurisdiktionskompetence og forfølgelse in continenti henvises til Kapitel 13 i Beredskabsmanualen.

5.2 Definition af begrebet "havområder"

Betegnelserne i parentes angiver de tilsvarende betegnelser i UNCLOS.

5.2.1 Basislinie (Base Line) bestemmes som lavvandslinien langs kysten, som angivet på søkort udfærdiget i stor målestok og officielt anerkendt af kyststaten.

5.2.2 Indre territorialfarvand (Internal Waters) omfatter vandområderne mellem basislinjerne og kysten. Det indre territorialfarvand udgøres primært af fjorde, bugter, havne m.v. samt områder bag de rette basislinjer.

5.2.3 Ydre territorialfarvand (Territorial Sea) er det vandområde, der som indre grænse har basislinjen og som ydre grænse har den linje, der i ethvert punkt har en afstand fra det nærmeste punkt på basislinjen svarende til det ydre territorialfarvands bredde (12 sømil) eller midterlinjeprincippet.

5.2.4 Søterritoriet. Danmarks søterritorium udgøres af både indre- og ydre territorialfarvand.

5.2.5 Den tilstødende zone (The Contiguous Zone) er en zone, der støder op til en kyststats ydre territorialfarvand. Zonen må ikke strække sig ud over 24 sømil fra den basislinje, hvorfra bredden af det ydre territorialfarvand måles, eller efter midterlinjeprincippet.

5.2.6 Internationale stræder (International Straits) er stræder, der benyttes i international sejlads fra en del af det åbne hav eller en eksklusiv økonomisk zone til en anden del af det åbne hav eller en eksklusiv økonomisk zone.

De danske stræder – Lillebælt, Storebælt og den danske del af Øresund – er dansk territorialfarvand. Stræderne er omfattet af et særligt stræderegime, der er baseret på København-Traktaten fra 1857 om Sund- og Bælttoldens Afløsning og nærmere fastlagt i bl.a. Anordning nr. 224 af 16. april 1999 om fremmede orlogsfartøjers og militære luftfartøjers adgang til dansk område under fredsforhold. I de internationale stræder kan staterne træffe nødvendige foranstaltninger ved overtrædelse af love og forskrifter, som har forårsaget eller truer med at forårsage betydelig skade på havmiljøet i internationale stræder.

5.2.7 Fiskeriterritorium. Havområde, hvor kyststaten har eneret til fiskeri. Reglerne for udstrækningen af fiskeriterritoriet har udviklet sig i sædvaneretten og har bevæget sig fra 3 til 6 til 12 og til de nu anerkendte 200 sømil. Fiskeriterritoriet omfatter hele området fra basislinierne og 200 sømil ud.

5.2.8 Den kontinentale sokkel (The Continental Shelf) er havbunden og undergrunden i de undersøiske områder, der ligger uden for det ydre territorialfarvand i hele den naturlige forlængelse af kyststatens landterritorium.

5.2.9 Den eksklusive økonomiske zone (Exclusive Economic Zone (EEZ)) er et område beliggende udover og stødende op til det ydre territorialfarvand. Den eksklusive økonomiske zone må ikke strække sig ud over 200 sømil fra de basislinier, fra hvilke søterritoriets bredde måles. Zonen er ikke en del af kyststatens territorium, men kyststaten har visse rettigheder og pligter i zonen, herunder suveræne rettigheder for så vidt angår efterforskning, udnyttelse, bevarelse og forvaltning af havbundens, undergrundens og den overliggende vandmasses naturlige ressourcer, såvel levende som ikke-levende, samt med hensyn til andre aktiviteter med henblik på økonomisk udnyttelse og efterforskning af zonerne, såsom udvinding af energi fra vandet, strømme og vind.

5.2.10 Det åbne hav (The High Seas) er alle dele af havet, som ikke omfattes af nogen stats eksklusive økonomiske zone, ydre eller indre territorialfarvand.

Ingen stat kan udøve højhedsret over det åbne hav. Til trods for friheden til sejlads på det åbne hav, kan en kyststat, jf. indgrebskonventionen fra 1969 med tilhørende protokol af 2. november 1973, Havretskonventionen art. 221 samt almindelige folkeretlige principper om staters myndighedsudøvelse, i tilfælde af alvorlig og overhængende fare for en forurening af kysterne med olie/andre stoffer end olie som følge af en ulykke til søs, træffe de nødvendige forholdsregler på det åbne hav over for fremmede skibe.

5.2.11 Særlige havområder (Special Sea Areas (SSA)) og specielt særlige havområder (Particular Sensitive Sea Areas (PSSA)). I MARPOL-konventionen om forebyggelse af forurening fra skibe er visse havområder udpeget som SSA eller PSSA, hvor det under hensyn til området's oceanografiske og økologiske forhold og dets særlige trafik er fundet nødvendigt at indføre særlige bestemmelser til beskyttelse af havmiljøet. Bestemmelserne i konventionen er forskellige afhængig af, hvorvidt havområdet er blevet

udnævnt til et SSA, PSSA eller ikke. Forholdet medfører bl.a., at SSA er beskyttede områder, hvor udledning kun af ubetydelige mængder olie må finde sted. Ubetydelige mængder olie er defineret som udledning af 15 ppm (part per million) hvilket indebærer, at olie ikke er synlig på havoverfladen. Nordsø- og Østersøområderne er begge udpeget som "særligt" område, hvilket betyder at samtlige syddanske havområder har status som SSA med undtagelse af Vadehavet, som er udpeget som PSSA.

INTERNATIONALE REGLER FOR FOREBYGGELSE AF FORURENING AF HAVET MED OLIE OG ANDRE SKADELIGE STOFFER

6.1 Generel beskrivelse

Internationale regler for generel forebyggelse af forurening af havet med olie og andre skadelige stoffer vil normalt være et område, som ligger uden for rammerne af en national beredskabsplan. Der eksisterer dog visse internationale aftaler og arrangementer, som er af direkte relevans for den nationale plan. Det drejer sig om:

- The International Convention for the Prevention of Pollution from Ships (MARPOL 73/78)
- EU Direktiv 2002/59/EF af 27. juni 2002 om oprettelse af et trafikovervågnings- og trafikinformationssystem for skibsfarten i Fællesskabet (det såkaldte Overvågningsdirektiv)
- EU Forordning Nr. 1406/2002 af 27. juni 2002 om oprettelse af et europæiskagentur for søfartssikkerhed (EMSA)

6.2 MARPOL 73/78

Den internationale konvention for forebyggelse af forurening fra skibe (MARPOL 73/78) giver en lang række detaljerede anvisninger på konstruktion og indretning af skibe med henblik på at nedsætte forureningen fra skibe. Konventionen er opbygget som en protokol med 6 tilhørende annekser, der hver især giver detaljerede anvisninger på følgende områder:

- Anneks I Bestemmelser til forebyggelse af olieforurening
- Anneks II Bestemmelser til kontrol af forurening med skadelige flydende stoffer i bulk
- Anneks III Bestemmelser til forebyggelse af forurening med skadelige stoffer transporteret på havet i pakket form
- Anneks IV Bestemmelser til forebyggelse af forurening med spildevand fra skibe
- Anneks V Bestemmelser til forebyggelse af forurening med fast affald fra skibe
- Anneks VI Bestemmelser til forebyggelse af luftforurening fra skibe

Danmark har underskrevet og ratificeret 73/78 protokollen, samt alle tilhørende annekser.

Derudover definerer konventionen en række geografiske områder - herunder Nordsøen og Østersøen - som særlige havområder (Special Sea areas), hvor udledninger fra skibe kun kan ske under begrænsede omstændigheder og under særlige betingelser.

Endelig stiller konventionen krav om tilstedeværelse af godkendte beredskabsplaner til bekæmpelse af olieforurening for tankskibe over 150 tons (GT) og alle andre skibe end olietankere over 400 tons (GT). Disse planer vil være af relevans for eventuel aktionsplanlægning, der involverer uheld med sådanne skibe.

6.3 EU direktiv vedr. trafikovervågnings- og trafikinformationssystem for skibsfarten i Fællesskabet

Direktivet – kaldet Overvågningsdirektivet - er blevet implementeret indenfor danske ansvarsområde. Direktivet har til formål, at medlemslande får oprettet et trafikovervågnings-

og trafikinformationssystem for skibsfarten med henblik på at gøre skibsfarten mere sikker og effektiv. Systemet skal endvidere være med til at forbedre myndighedernes reaktioner ved søulykker, hændelser eller potentielt farlige situationer, herunder eftersøgnings- og redningsoperationer, samt bidrage til hurtigere at kunne forebygge/opdage en forurening fra et skib.

Direktivet omhandler alle skibe på 300 GT og derover.

Direktivet indeholder bl.a. bestemmelser om obligatorisk skibsmeldepligt, når skibe sejler ind i særlige områder, herunder Nordsøen og Østersøen. Skibe med særlig farlig last skal på standardformularer deklarerer lastens indhold, og denne information skal i tilfælde af ulykker være umiddelbar tilgængelig for relevante myndigheder i medlemslandene. Endvidere indeholder direktivet bestemmelse om, at medlemslandene inden 5. februar 2004 skal have udpeget særlige nødområder, der kan tages i anvendelse, såfremt et skib med en specielt forurenende last får søsikkerheds problemer - jf. Kapitel 21 i Beredskabsmanualen.

For at støtte medlemslandene vedr. søfartssikkerhed og forebyggelse mod forurening til søs har EU oprettet et agentur for søfartssikkerhed kaldet EMSA (European Maritime Safety Agency). Agenturet er placeret i Lissabon.

EU Direktiv 2002/59/EF og EU Forordning Nr. 1406/2002 er indsat i Kapitel 21 Beredskabsmanualen.

INTERNATIONALE SAMARBEJDSAFTALER TIL BEKÆMPELSE AF FORURENING AF HAVET MED OLIE OG ANDRE SKADELIGE STOFFER

7.1 Generelt

Forureninger af havet med olie og andre skadelige stoffer kan i mange tilfælde være af en størrelsesorden eller kompleksitet, der overgår den enkelte kyststats bekæmpelseskapacitet. Endvidere kan en forurening eller trussel om forurening fra at være et problem, der vedrører den kyststat indenfor hvis område den indtræffer, hurtigt udvikle sig til at udgøre en trussel mod andre kyststater. Med det udgangspunkt er der gennem årene udviklet en række konventioner og aftaler, der skal sikre gensidig bistand, informationsudveksling m.v. i tilfælde af alvorlige havforureninger eller trusler om samme.

Disse internationale arrangementer kan deles op i globale samarbejdsordninger, (f.eks. OPRC), multiregionale arrangementer / samarbejdsaftaler (f.eks. i EU regi) og i regionale ordninger, typisk gældende for et specielt havområde, f.eks. Nordsøen (Bonn-aftalen) eller Østersøen (1992 Helsingforskonventionen) eller for farvande, der støder op til de enkelte kontraherende parters kyststrækninger uden dog hermed at udgøre et egentlig samlet farvandsområde (Københavnsaftalen).

Indenfor disse regionale samarbejdsaftaler findes der igen bi- eller trilaterale aftaler (DENGER, DENERNETH, SWEDENGER, KBH-Aftalen Region Vest, KBH-Aftalen Region Syd og CAN-DEN), der som hovedregel er udarbejdet med de relevante regionale arrangementer som paraplyordning, men som går mere i detaljer for en række specifikke forhold, der gør sig gældende netop for de pågældende farvandsområder.

7.2 Globale samarbejdsordninger

7.2.1 OPRC Konventionen

På baggrund af flere store olieforureninger i slutningen af firserne blev der i 1990 - i regi af den Internationale Søfartsorganisation (IMO) – udarbejdet en konvention "International Convention on Oil Pollution Preparedness, Response and Co-operation" (OPRC). Denne konvention, der trådte i kraft i 1995, er senere blevet udvidet til også at omfatte andre skadelige stoffer end olie. OPRC Konventionen er et instrument, der fastlægger regler, procedurer og retningslinier for et internationalt samarbejde ved større havforureningssituationer eller trusler om sådanne. Konventionen åbner således mulighed for – på globalt niveau – at modtage assistance fra et eller flere medlemslande uanset de pågældende landes indbyrdes beliggenhed. Dette forhold indebærer følgelig også en forpligtelse til – i muligt omfang – at imødekomme en anmodning om assistance fra et andet medlemsland. OPRC er bygget op på grundlag af eksisterende regionale samarbejdsaftaler og strider på ingen punkter med de i disse aftaler fastlagte procedurer.

Udover bestemmelserne om ydelse af assistance, indeholder OPRC en lang række andre tiltag til forbedring af det internationale samarbejde. Muligheden for at opnå assistance inden for rammerne af OPRC har siden konventionens ikrafttræden været bragt i anvendelse flere gange, også de industrialiserede lande imellem.

7.2.2 Samarbejdsaftaler i EU-regi

Siden 1987 har Kommissionen i den Europæiske Union givet operationel støtte til medlemsstater i tilfælde af større havforureningshændelser. En "Urgent Pollution Alert Section" kan således etableres – på 24 timers basis - i Bruxelles, når behov herfor opstår. Sektionen har erfaring med de administrative tiltag, der er behov for, når multinational assistance er nødvendig, herunder den maksimale udnyttelse af det af Kommissionen etablerede informationssystem. Endvidere distribuerer sektionen vægtede informationer om en konkret hændelse til alle medlemslandene, hvilket har vist sig at være af stor politisk betydning i krisesituationer også for lande, der ikke har været direkte involveret i den pågældende hændelse.

På opfordring kan sektionen endvidere aktivere den såkaldte "Community Task Force". Denne EU Task Force er hovedsagelig sammensat af regeringsekspertes, som kan tilkaldes og give professionel rådgivning og anden assistance ved en konkret hændelse. Alle medlemmerne af denne EU Task Force har konkret og praktisk erfaring med alvorlige tilfælde af havforurening og er derfor meget kvalificerede til at give effektiv assistance. Såfremt en forureningssituation er tilstrækkelig omfattende, kan et medlemsland eller et land udenfor EU anmode om direkte fremmøde i det pågældende land af en eller flere medlemmer af EU Task Force. Disse eksperter vil eksempelvis kunne være til stede på selve ulykkesstedet og give deres råd til involverede myndigheder om koordinering af deres indsats. Disse medlemmer kan også fungere som forbindelsesofficerer til deres eget land, såfremt assistance herfra skulle vise sig ønskelig. Alle omkostninger forbundet med indsats af EU Task Force afholdes af Kommissionen.

Udover den ovenfor beskrevne assistance kan det berørte medlemsland anmode om satellitbilleder af forurenede områder, samt rekvirere et eller flere af de regionale EMSA fartøjer.

Kommissionen kan virke som koordinator for observatører, der ønsker at følge en konkret hændelse i det berørte medlemsland. Kommissionen afholder udgifterne for koordinatoren, medens de enkelte medlemslande selv må bære omkostningerne for de enkelte observatører.

Kontaktoplysninger for "Urgent Pollution Alert Section" findes i Kapitel 2 i Beredskabsmanualen.

7.3 Regionale samarbejdsordninger

7.3.1 Københavnsaftalen

Københavnsaftalen er oprindeligt en aftale om samarbejde i bekæmpelse af olieforurening, der i 1971 blev indgået mellem Danmark, Sverige, Norge og Finland. Den 29. marts 1993 blev aftalen udvidet til også at omfatte bekæmpelse af andre skadelige stoffer end olie, og de kontraherende parter blev nu Danmark (herunder Færøerne og Grønland), Sverige, Norge, Finland (herunder Ålandsøerne) og Island. Aftalen pålægger medlemslandene at oprette et hensigtsmæssigt beredskab til bekæmpelse af forurening af havet, samt at kunne yde hinanden gensidig bistand. Der er udarbejdet en manual, der nærmere beskriver, hvorledes dette operationelle samarbejde skal udføres i praksis. Kort over Københavnsaftalens ansvarsområde er optaget i Kapitel 1 i Beredskabsmanualen.

Danmark har indgået en trilateral operativ aftale benævnt "KBH- aftalen Region Vest" med Norge og Sverige, som omfatter Skagerrak og den nordlige del af Kattegat, samt en ope-

rativ bilateral aftale med Sverige benævnt "KBH- aftalen Region Syd " omfattende Sundet og den centrale del af Østersøen.

Der afvikles en årlig materieløvelse inden for hver af de to aftaler.

7.3.2 Bonn-aftalen

Bonn-aftalen blev indgået i 1969 efter nogle større olieudslip i Nordsøen og Den Engelske Kanal. Aftalen blev indgået for at opmuntre Nordsøens kyststater til sammen at forbedre deres kapacitet for at bekæmpe olieforurening. Den nuværende aftale er fra 1983, hvor aftalen blev ændret til også at omfatte bekæmpelse af kemikalieforurening. Den nuværende aftale forpligtiger Nordsøstaterne (Belgien, Danmark, England, Frankrig, Holland, Irland (assureret), Norge, Sverige samt Tyskland) og den Europæiske Union (aftalen er også underskrevet af Kommission) til at:

- tilbyde gensidig assistance og samarbejde i bekæmpelse af havforurening.
- udføre overvågning – inklusiv ved brug af satellitter - som en hjælp til at opdage og bekæmpe havforurening og til at forebygge overtrædelser af gældende anti-forureningsbestemmelser.

Assistance rekvireres af det enkelte medlemsland til et eller flere af de øvrige medlemslande på en speciel formular, den såkaldte POLREP (denne formular anvendes også indenfor de øvrige samarbejdsaftaler, som Danmark indgår i). POLREP systemet er beskrevet i Kapitel 10 i Beredskabsmanualen.

I henhold til Bonn-aftalen er Nordsøen inddelt i Zoner, indenfor hvilke ansvar for overvågning og vurdering af hændelser er tildelt de respektive medlemmer af Bonn-aftalen. Zoneinddelingen er optaget i Kapitel 1 i Beredskabsmanualen. Indenfor Bonn-aftalen er der udarbejdet forskellige manualer, herunder en manual, der beskriver alle aspekter i forbindelse med det operative samarbejde samt manualer, der beskriver overvågning og retsforfølgelse.

Danmark har indgået en trilateral operativ aftale benævnt "DENGERNETH" med Tyskland og Holland, som omfatter Nordsøen sydøstlige del og Tyske Bugt.

Der afvikles en årlig materieløvelse indenfor aftalen.

7.3.3 Helsingfors Konventionen

1992 Konventionen om beskyttelse af det marine miljø i Østersøen har erstattet den oprindelige Helsingforskonvention fra 1974. 1992 konventionen har ikke medført nogen principielle ændringer af 1974 konventionen med relation til forureningsbekæmpelse og miljøovervågning, og hvorefter medlemslandene – der er alle kyststaterne i Østersøområdet – forpligtes til at samarbejde med henblik på at undgå eller formindske forurening af Østersøen med olie eller andre skadelige stoffer.

Konventionen forpligter medlemslandene til at have et passende beredskab bestående af udstyr, skibe og mandskab, som er egnet til brug i Østersøen.

Som i Bonn-aftalen er Østersøområdet inddelt i "Response Regions" indenfor hvilke det respektive medlemsland har ansvar for overvågning og for iværksættelse af bekæmpelsesaktiviteter.

Oversigt over hvilke Østersølande, der bilateralt eller multilateralt har indgået aftale om "Response Regions", samt kort over Østersøen er optaget i Kapitel 1 i Beredskabsmanualen.

Der afvikles årligt en kommunikations- og materieløvelse, hvor samtlige Østersølande deltagere. Øvelsen benævnes BALEX DELTA.

Ligesom indenfor Bonn-aftalen er der også i Helsingforskonventionens regi udarbejdet forskellige manualer, herunder en manual, der beskriver alle aspekter i forbindelse med det operative samarbejde samt manualer, der beskriver overvågning og retsforfølgelse. Danmark har indgået en trilateral operativ aftale benævnt "SWEDENGER" med Sverige og Tyskland, som omfatter den centrale del af Østersøen (Kadet Renden og Fehmer Bælt), samt en operativ bilateral aftale med Tyskland benævnt "DENGER" omfattende den vestlige del af Østersøen.

Der afvikles en årlig materieløvelse indenfor SWEDENGER aftalen.

7.4 Andre samarbejdsordninger

7.4.1 CAN-DEN

"Overenskomst af 26. august 1983 mellem Canada og Danmark om samarbejde vedrørende havmiljøet", der 7. oktober 1991 er ændret til også at omfatte "Fælles beredskabsplan vedrørende havforureningsbekæmpelse hidrørende fra skibsaktiviteter". Planen omfatter bekæmpelse af ethvert skadeligt stof, - også kulbrinte - som ved udsivning bl.a. kan skabe fare for menneskelig sundhed, skade levende ressourcer m.v. Planen pålægger de to lande at udvikle egnede bekæmpelsesforanstaltninger, at tilvejebringe tilstrækkelige ressourcer til at imødegå en forureningshændelse, samt til at kunne yde gensidig assistance ved bekæmpelse af forurening af havet mellem Grønland og Canada.

BEKÆMPELSESSTRATEGI OG -TAKTIK

8.1 Generelt

Et nationalt beredskab til bekæmpelse af forurening af havet opbygges af to hovedkomponenter, en bekæmpelsesstrategi og en bekæmpelsestaktik. Bekæmpelsesstrategien udformes ud fra basisholdninger af overvejende politisk karakter, samt ud fra analyser af forskellig art, medens bekæmpelsestaktikken anviser de veje, der i en konkret situation og baseret på den gældende bekæmpelsesstrategi, fører til det maksimale resultat.

8.1.1 Bekæmpelsesstrategien

Fastlæggelse af en national bekæmpelsesstrategi er som nævnt en proces, der overvejende er af politisk karakter. Ud fra en risikovurdering - baseret på en risikoanalyse sammenholdt med en skadesanalyse – fastsættes politisk en national målsætning, jf. kapitel 2, for de opgaver, som beredskabet skal være i stand til at løse. Indgåede internationale forpligtelser danner også grundlag for udformningen af denne målsætning. Supplerende til denne målsætning fastlægges dels hvilke bekæmpelsesmetoder, der miljømæssigt kan accepteres for opfyldelse af målsætningen, og dels den finansielle baggrund, der er nødvendig for anskaffelse af den materielmængde og sammensætning, der anses for rimelig for løsning af de i målsætningen fastlagte opgaver.

8.1.2 Bekæmpelsestaktikken

Ud fra den gældende bekæmpelsesstrategi, er det bekæmpelsestaktikkens opgave at nå et maksimalt resultat ved en konkret bekæmpelsesaktion med de til rådighed stående midler og under de for den specifikke indsats særlig gældende forhold og omstændigheder af bl.a. geografisk, miljømæssig, vejr-mæssig og materielmæssig karakter. Medens bekæmpelsesstrategien således er fastlagt inden en indsats finder sted, kan bekæmpelsestaktikken først fastlægges på basis af de parametre, der kendetegner den specifikke hændelse og kan derfor ikke udformes som en entydig handlemåde.

Nogle af de vigtigste faktorer, der ligger til grund for fastlæggelse af den danske bekæmpelsesstrategi er anført nedenfor, medens nogle af de forhold, der skal tages i betragtning ved fastlæggelse af bekæmpelsestaktikken ved en specifik hændelse er anført i Kapitel 3 i Beredskabsmanualen.

Her skal blot nævnes, at nogle af de vigtigste faktorer, der har betydning for at foretage en effektiv bekæmpelse af et olieudslip, er:

- sø- og vejrforholdene
- den tid, der forløber fra uheldet indtræffer til bekæmpelsesmateriellet når frem
- information om udslippets art, størrelse og udbredelse samt
- arten/kvaliteten og mængden af bekæmpelsesmateriellet, der kan sættes ind.

Det skal herudover bemærkes, at også indenfor bekæmpelsestaktikken kan afgørelser være af politisk karakter f.eks. afgørelse af, hvorvidt en bekæmpelse overhovedet skal iværksættes og i givet fald hvor og hvornår, samt hvornår den skal afsluttes.

8.2 Sammenfattende risikovurdering

Omfanget af skibstransport og risikoen for skibsuheld i danske farvande og Østersøen med efterfølgende udslip af olie eller andre skadelige stoffer er gennem årene belyst i en

række forskellige studier. Specielt har den stadigt stigende mængde af olie transporteret gennem de danske stræder påkaldt sig opmærksomhed.

Det bemærkes, at det eksisterende beredskab er dimensioneret til en teoretisk bekæmpelseskapacitet på 10.000 tons olie, som er den mængde olie, der ville blive udtømt ved en påsejling af den tonnagemæssigt største olietanker, der kan indpassere til Østersøen gennem de danske stræder. Dimensioneringen af beredskabet er i øvrigt også foretaget under hensyntagen til den assistance, der kan ydes af andre stater i henhold til de indgåede bilaterale, trilaterale og regionale samarbejdsaftaler som f. eks. mellem de nordiske lande samt mellem Østersø- og Nordsøstaterne. For yderligere detaljer for fastsættelsen af bekæmpelseskapaciteten for det samlede beredskab henvises til afsnit 8.4.2.

I 2006 fik Forsvarsministeriet udarbejdet en risikoanalyse for havmiljøet gældende frem til 2020 for de danske farvande.

Analysen konkluderede at risikoen for forureninger er hovedsagelig i følgende områder:

- Den nordlige del af Kattegat.
- Store Bælt og Langelands Bælt.
- Kadet Renden.
- Østersøen nord for Bornholm.

I forlængelse af denne risikoanalyse fik Forsvarsministeriet udarbejdet en kapacitetsundersøgelse vedrørende havmiljøet.

Undersøgelsen konkluderede/anbefalede følgende:

- At det nuværende nationale niveau af materiel til indsættelse mod en havmiljøforurening er tilstrækkelig på det "åbne hav", eftersom beredskabet lever op til HEL-COM anbefalingerne.
- At beredskabet i kystzonen for nærværende ikke er tilstrækkelig.
- At beredskabet til søs kan optimeres ved flytning af Miljødivision 16 fra København til Frederikshavn, samtidig med at 2 MHV enheder af 900-klassen (udrustet med flydespærringer) flyttes fra Nordjylland til Sundet.
Denne flytning blev afsluttet den 1. oktober 2009.

8.3 Drivmodeller, satellitovervågning og kort over miljøfølsomme områder

En række hjælpeværktøjer er til rådighed for analyse- og beslutningsprocessen i tilfælde af et udslip på havet af olie eller andre miljøfarlige stoffer.

8.3.1 Drivmodeller

Søværnets Operative Kommando har en række avancerede dynamiske computermodeller til rådighed, som på baggrund af aktuelle forudsigelser om vind og strøm kan beregne den forventede drift af en olieplume over en periode på 48 timer.

Seatrack Web er et system til beregning og præsentation af spredningen af forskellige substanser i vand. Den internetbaserede computermodel er udviklet af SMHI (Sveriges Meteorologiske og Hydrologiske Institut) og anvendes ud over SOK af den svenske kystvagt, det svenske redningsvæsen og af en række nationale myndigheder i landene rundt om Østersøen.

Formålet med Seatrack Web er at beregne spredningen af olieudslip i den botniske bugt, den finske bugt og i den øvrige del af Østersøen, i Sundet, Kattegat, Skagerrak og en del

af Nordsøen. Programmet kan også bruges til at beregne spredning af andre emner, herunder kemikalier og flydende legemer.

Modellen - der således dækker hele det danske beredskabsområde - opdateres løbende med de senest aktuelle meteorologiske forudsigelser. Modellen giver samtidig mulighed for at udføre beregninger på historiske forløb, således at man kan se den historiske drift af en oliepøl ud fra det aktuelle observations sted.

8.3.2 Satellitovervågning

I forbindelse med større udslip anvendes satellitovervågningsbilleder til at få et overblik over forureningens udstrækning.

Satellitbilleder rekvireres ved EMSA. Proceduren for bestillingen af disse billeder fremgår af Bilag 15 til SOK Duty Guide vedr. Havmiljø, som kun forefindes internt i SOK.

8.3.3 Kort over miljøfølsomme områder.

Detaljeret information om naturområder og andre kystområder, der er særligt følsomme over for påvirkninger af olieforurening er af stor vigtighed som baggrund for indsatsplanlægningen i forbindelse med olieforureningsuheld på havet.

De naturområder, der i den sammenhæng kræver særlig opmærksomhed og beskyttelse kaldes:

- habitatsområder (udpeget for at beskytte og bevare bestemte naturtyper og arter af dyr og planter, som er af betydning for EU)
- fuglebeskyttelsesområder (levesteder for fuglearter som er under særlig beskyttelse og hvor levestedet er i risiko for at blive forringet eller er direkte truet).
- Ramsar-områder (Ramsar-områder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes i henhold til aftaler i international konvention)

Habitatområderne danner sammen med fuglebeskyttelsesområderne NATURA 2000, et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også Ramsar-områderne. Detaljeret information, herunder relevant kortmateriale kan findes på By- og Landskabsstyrelsen hjemmeside: <http://www.blst.dk/natura2000plan/>

De danske kommuner skal ifølge Havmiljøloven udarbejde en beredskabsplan for iværksættelse af sanering af kyststrækninger i tilfælde af væsentlige forureninger af kyster i kommunen og for bekæmpelse af forurening i havne indenfor kommunegrænsen. Bilagt den enkelte kommunale plan er et oversigtskort, der viser de naturfølsomme områder indenfor kommunen. Disse kort vil kunne forsyne SOK med væsentlig information i forbindelse med en indsatsplanlægning. Der henvises til Kapitel 5 i Beredskabsmanualen for yderligere information.

Miljøstyrelsen har udarbejdet en Vejledning om Strandrensning, som kan være inspirationskilde for kommunerne ved udarbejdelse af deres beredskabsplaner.

8.4 Bekæmpelsesmetoder, bekæmpelseskapacitet, bekæmpelseskapaciteternes og materiellets placering

8.4.1 Bekæmpelsesmetoder

Den danske arbejds måde vedrørende bekæmpelse af olieforurening er baseret på 2 metoder, nemlig den mekaniske metode, hvor olien fjernes fra overfladen, og den alternative metode, hvor olien bekæmpes ved hjælp af kemiske midler - dispergeringsvæsker. Dispergeringsmetoden vil kun blive anvendt, såfremt det ikke er muligt at optage olien mekanisk, eller der f. eks. er risiko for, at forureningen kan skade store fuglekoncentrationer eller kølevandsindtag til kraftværker, eller der er en umiddelbar eksplosions- eller brandfare. Det statslige danske beredskab er således meget restriktivt med anvendelse af denne metode, og anvendelse af dispergeringsmetoden må i henhold til Havmiljølovens § 54 ikke finde sted uden tilladelse fra Miljøministeren.

Anvendelse af dispergeringsvæsker i Østersøområdet følger i øvrigt også HELCOM REC 22/2 af 21 marts 2001 vedrørende begrænset brug af bl.a. kemiske stoffer i bekæmpelse af olieforurening af Østersøen.

8.4.2 Bekæmpelseskapaciteter

I forbindelse med opbygningen af det statslige beredskab i midten af halvfjerdserne blev en teoretisk bekæmpelseskapacitet på 10.000 tons olie fastsat som målsætning. Dette tal blev fastsat ud fra det forhold, at de fleste oliespild på verdensbasis dengang lå under denne størrelsesorden, samt at kollision på 1 vingetank i skibe, der gennemsejlede Store Bælt, hvor kollisionsrisikoen ansås for at være størst, ikke forventedes at medføre udslip på over 10.000 tons olie. Endelig blev fastsættelsen af denne teoretiske bekæmpelseskapacitet baseret på muligheden for at opnå udenlandsk assistance i tilfælde, hvor det statslige beredskab ikke alene kunne bekæmpe den foreliggende forurening med tilfredsstillende resultat. De 10.000 tons er således ikke udtryk for den absolutte oliemængde, beredskabet skal kunne bekæmpe under alle forhold.

HELCOM målsætningen for medlemslandene er den 15. november 2007 bl.a. blevet ændret til:

- At medlemslandene - som udgangspunkt og under "optimale" forhold - bør have en national bekæmpelseskapacitet, som kan bekæmpe og indenfor 3 døgn få kontrol med et udslip på op til 5.000 tons.
- At medlemslande etablerer et effektivt beredskab til bekæmpelse af en forurening i kystzonen og på kysten, ligesom afværgeforanstaltninger implementeres i forhold til de miljøfølsomme områder.
- At der udarbejdes retningslinjer for styrkelse af det sub- og regionale samarbejde.

Sammenlignet med bekæmpelse af olieudslip, der normalt forudsætter en omfattende og kompliceret indsats – bl.a. under vejræssigt dårlige forhold – vil bekæmpelse af et kemikalieudslip stille krav om en endnu mere omfattende og kompliceret indsats, idet et udslip med kemikalier ikke vil optræde så velkendt og ensartet som et eventuelt olieudslip og beredskabet i forbindelse med bekæmpelse af kemikalieforurening til søs forudsætter derfor, at bekæmpelsesmetoder, materiel m.v. tilpasses kemikaliets tilstandsform(er) og skadelige virkning(er). HELCOM REC 31/1 anfører her, at de kontraherende parter skal gøre nødvendige tiltag til at opsamle flydende kemikalier (floaters) med en rimelig nedbrydningstid med brug af passende mekanisk opsamlingsudstyr indenfor en periode, der normalt ikke overstiger 2 døgn samt søge at udvikle egnede teknikker eller metoder til at opsuge sunk-

ne kemikalier fra havbunden, såfremt disse kemikalier har en lang nedbrydningstid uden opløsningstendenser.

8.4.3 Bekæmpelseskapaciteternes og materiellets placering

De statslige bekæmpelseskapaciteter og – materiellets placering:

Bekæmpelsesenheder

Miljødivision 15	Basehavn
Miljødivision 16	Korsør
En miljøpram	Frederikshavn
	København

Miljødivision 15 består af følgende enheder:

1 Supply-type, 1 Seatruck-type, 1 Miljø-type, 1 lægtvandsfartøj, 1 pram.

Miljødivision 16 består af følgende enheder:

1 Supply-type, 1 Seatruck-type, 1 Miljø-type, 1 pram.

Enheder der er udrustet med flydespærringer permanent

11 Marinehjemmeværnsenheder (900-klassen)

Enheder der kan udrustes med flydespærringer

Flådestationernes store slæbefartøjer

Depoter for materiel

Marinestation København	Sted
OPLOG Korsør	Holmen
OPLOG Frederikshavn	Boeslunde
Det Kommunale Beredskab	Frederikshavn
Beredskabsstyrelsen Nordjylland	Kalundborg
Beredskabsstyrelsen Midtjylland	Thisted
Beredskabsstyrelsen Sydjylland	Herning
Beredskabsstyrelsen Sjælland	Haderslev
Beredskabsstyrelsen Bornholm	Næstved
	Allinge

Det materiel som forefindes på depoterne og enhederne fremgår af Beredskabsmanualen Kapitel 11 "Materieloversigten"

INDBERETNINGSPLIGT, ALARMERING OG TAKTISKE STØTTEFUNKTIONER

9.1 Indberetningspligt og alarmering

9.1.1 Danske og tilstødende farvande

I henhold til Bekendtgørelse nr. 573 af 18. juni 2008 om indberetning i henhold til Lov om beskyttelse af havmiljøet - udstedt med hjemmel i Havmiljølovens § 39 - skal føreren af et skib, føreren af et luftfartøj, anlægschefen for en platform, den ansvarlige for en rørledning, lodser, ejer eller bruger af skib, fly eller platform straks indberette til Søværnets Operative Kommando (SOK), såfremt der sker udtømning eller dumpning, som er i strid med loven eller omfattes af § 58 (force majeure paragraffen). Endvidere skal der straks ske indberetning ved enhver form for kollision eller grundstødning, eller såfremt der af andre grunde er fare for udtømning. Såfremt et skib, luftfartøj eller platform observerer en mulig forurening på vandet skal dette ligeledes straks indberettes til SOK.

Bekendtgørelse nr. 573 om indberetningspligt er indsat i Kapitel 15 i Beredskabsmanualen.

Havnebestyrelser skal straks indberette til SOK, såfremt der i havnen iagttages væsentligt spild af olie eller skadelige flydende stoffer, og der er fare for forurening af havet.

De nævnte indberetninger kan ske til SOK på følgende kommunikationsmidler:

Telefon 89 43 30 99

E-mail: MAS@SOK.dk

Telefax: 89 43 32 30.

De oplysninger en indberetning skal indeholde, er bl.a. skibets, flyets, eller platformens navn, position, forureningsudbredelse og estimeret mængde. En specificeret oversigt over de oplysninger anmelderen skal indgive til SOK fremgår af § 7 i ovennævnte bekendtgørelse.

Indberetninger - der omhandler platforme og rørledninger - videresender SOK til Miljøstyrelsen.

9.1.2 Grønlandske farvande

I henhold til Kongelig anordning nr. 1012 af 14. december 1994 om ikrafttræden for Grønland af Lov om beskyttelse af havmiljøet udøves bl.a. følgende beføjelser af Forsvarskommandoen:

- Modtage indberetning fra ejere, brugere og førere samt lodser på skibe, såfremt der sker udtømning, som er i strid med loven eller omfattes af § 44, samt ved enhver form for kollision eller grundstødning, eller såfremt der af andre grunde er fare for udtømning, jf. anordningens § 28, stk. 1.
- Modtage indberetning fra ejere, brugere og førere samt lodser på skibe og førere af luftfartøjer, såfremt der fra skibet eller luftfartøjet iagttages væsentligt spild af olie m.v. jf. anordningens § 28, stk. 2.
- Beføjelser til at anmode om alle oplysninger, som har betydning for iværksættelse af foranstaltninger for at hindre eller bekæmpe forurening af havet, jf. anordningens § 28, stk. 3.

Disse beføjelser er herefter blevet delegeret til Grønlands Kommando.

9.2 Taktiske støttefunktioner

9.2.1 Det mobile Miljøberedskab.

I forbindelse med den pr. 1. juli 2000 gennemførte ændring af Havmiljøloven, er der indført mulighed for udstedelse af administrative bøder for ulovlig udledning af mineralsk olie fra skibe. Der er ved loven samtidig skabt hjemmel for, at der før dom er afsagt eller bødeforlæg vedtaget, kan træffes beslutning om at tilbageholde (beslaglægge) et skib, som ulovligt har udledt olie, hvis dette skridt er nødvendigt for at sikre det offentliges krav mod udlederen.

Beslutningen om, at der skal udstedes en sådan bøde og dennes størrelse, træffes af SCE-vagten, jf. pkt.9.2.2.

Søværnets enheders bording af et skib - med henblik på at foretage ransagning - kræver SCE bemyndigelse. I forbindelse med en olieforurening, hvor der skal foretages en sådan bording af et mistænkt skib med henblik på foretagelse af ransagning evt. udstedelse af en administrativ bøde, er der oprettet et såkaldt mobilt miljøberedskab. Det mobile miljøberedskab aktiveres af SOK, efter samråd med SCE.

Det mobile Miljøberedskabs (MMB) – som kan suppleres med personel fra andre af Søværnsenheder eller politiet – opgave er bevissikring, som bl.a. omfatter:

- Udtagelse af olieprøver fra diverse tanke.
- Kontrol af tankes indhold.
- Måling af tankes ullage.
- Kontrol af rørsystemer.
- Kontrol af olieseparator, lastvandsseparator og ppm-måler.
- Kontrol af oliejournaler, herunder om angiven mængde i journalen er i overensstemmelse med aktuel mængde i de pågældende tanke.
- Kontrol af skibets renlighed på dæk og maskinrum.
- Udarbejdelse af en kontrolrapport.

Der henvises i øvrigt til Kapitel 13 og 14 i Beredskabsmanualen.

9.2.2 Statens Centrale Enhed (SCE vagten)

Den egentlige beslutning samt det juridiske ansvar for udstedelse af administrative bøder, ransagning og tilbageholdelse samt beslaglæggelse af et skib, som har foretaget en ulovlig udledning af mineralsk olie, påhviler SCE-vagten, jf. Kapitel 13 og 14 i Beredskabsmanualen.

Forsvarets ansvar i denne forbindelse er geografisk begrænset til den danske EEZ samt søterritoriet.

SCE vagten varetager juridiske spørgsmål vedr. mulig strafforfølgning af skibe for ulovlig udledning af mineralsk olie på dansk område, jf. følgende delopgaver:

- Stillingtagen til spørgsmålet om ransagning af et mistænkt skib.
- Rådgivning af Forsvarets udførende enheder om formelle procedurekrav ved indsamling og sikring af beviser (for eksempel ransagning) m.v.
- Stillingtagen til beslaglæggelse af bevismateriale.
- Stillingtagen til og udstedelse af administrative bøder, herunder fastsættelse af bødens størrelse.
- Stillingtagen til krav om sikkerhedsstillelse for bøder, beredskabsomkostninger m.v.
- Stillingtagen til tilbageholdelse af et skib til sikring af bødekrav m.v.
- Stillingtagen til konfiskation.

Der henvises i øvrigt til Kapitel 13 og 14 i Beredskabsmanualen.

UHELD I FORBINDELSE MED OFFSHORE KULBRINTEVIRKSOMHED

10.1 Indberetningspligt

I henhold til Bekendtgørelse nr. 573 af 18. juni 2008 vedr. indberetning i henhold til Lov om beskyttelse af havmiljøet § 5 skal SOK videresende indberetninger om en forurening fra platforme og rørledninger til Miljøstyrelsen. De oplysninger, som skal være indeholdt i denne indberetning fremgår af Bekendtgørelsens § 7. (Se Bekendtgørelsen i Kapitel 15 i Beredskabsmanualen).

Miljøstyrelsens kontaktelefon er: 32 66 01 00

Da bekæmpelse af forurening af havet forårsaget af offshore virksomhed påhviler bevillingshaveren – på grundlag af beredskabsplaner godkendt af Miljøstyrelsen - vil Miljøstyrelsen monitorere en af bevillingshaveren eventuel iværksat bekæmpelsesindsats og såfremt det skønnes nødvendigt anmode SOK om bistand fra det statslige bekæmpelsesberedskab.

Behandling af erstatningssager i forbindelse med miljømæssige skader og indsats af det statslige beredskab ved indtrufne uheld fra offshore virksomheder, påhviler ligeledes fortsat Miljøstyrelsen.

Opmærksomheden henledes i denne forbindelse på den etablerede Myndighedernes Beredskabskomite vedrørende uheld i forbindelse med offshore kulbrintevirksomhed, hvis formål bl.a. er koordinering af myndighedsindsatsen i tilfælde af uheld indenfor offshore sektoren. Jvf. i øvrigt Kapitel 23 i Beredskabsmanualen.

RETTELSER TIL BEREDSKABSPLANEN

Søværnets Operative Kommando er ansvarlig for udarbejdelse og ajourføring af Beredskabsplanen, der består af en Hovedplan (Del I) og en Beredskabsmanual (Del II). Forslag til rettelser af og tilføjelser til Beredskabsplanen skal derfor tilsendes SOK, der herefter vil foranledige eventuelle fornødne godkendelser og efterfølgende distribution af ny digital udgave af Beredskabsplanen.

FORKORTELSER

BLST	By- og Landskabsstyrelsen
BSAP	Baltic Sea Action Plan
CAN-DEN	Canadisk/Dansk samarbejdsaftale
CH	Chefen for ...
DENGER	Dansk/Tysk beredskabsaftale
DENGERNETH	Dansk/Tysk/Hollandsk beredskabsaftale
EEZ	Den Eksklusive Økonomiske Zone
EMSA	European Maritime Safety Agency
EU	Den Europæiske Union
FKO	Forsvarskommandoen
FRK	Færøernes Kommando
FTK	Flyvertaktisk Kommando
GLK	Grønlands Kommando
HELCOM 92	1992 Helsingfors Konventionen om beskyttelse af det marine miljø i Østersøen
HELCOM REC	Rekommandation fra Helsingfors Konventionen
IMO	Den Internationale Maritime Organisation under de Forenede Nationer
MAS	Maritime Assistance Service
KØBENHAVNS ERKLÆRINGEN	Declaration of 10 September 2001 on Safety of Navigation and Emergency Capacity in the Baltic Sea Area (HELCOM COPENHAGEN DECLARATION)
MAD	Marinedistrikt
MARPOL 73/78	The International Convention for the Prevention of Pollution from Ships

MIL	Militær
MST	Miljøstyrelsen
NOSC	National on Scene Commander
ODO1	Operations- og Driftsstabens Operationssektion/FKO
OPRC	1990, International Convention on Oil Pollution Preparedness, Response and Co-operation
OSC	On Scene Commander
PPM	Dele pr. million
SCE	Den Statslige Centrale Enhed (SCE vagten)
SOK	Søværnets Operative Kommando
SOSC	Supreme on Scene Commander
SVN	Søværnet
SWEDENGER	Svensk/Dansk/Tysk beredskabsaftale
UNCLOS	United Nations Convention on the Law of the Sea, De Forenede Nationers Havretskonvention af 1982
VHF	Meget Høj Frekvens